

Bijlage bij de Statenmededeling

Datum

13 december 2022

Documentnummer

5172510

Onderwerp

Stand van zaken Gemeenschappelijk Landbouw Beleid Nationaal Strategisch Plan, december 2022

Meeste actuele informatie van 14 november 2022 is te vinden op

- [Kamerbrief over ingangsjaar Gemeenschappelijk Landbouwbeleid \(GLB\) 2023 | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)
- Uitvoeringsregeling voor de directe betalingen: [Staatscourant 2022, 29696 n1 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen \(officielebekendmakingen.nl\)](#)

Waar gaat de kamerbrief in essentie over?

Het nieuwe GLB kent een aantal veranderingen waar boeren direct iets van merken. Met name de hectarepremie en de nieuwe eco-regeling. Veel veranderingen zijn pas duidelijk geworden nadat agrariërs hun bouwplan voor 2023 al gemaakt hebben. En een aantal veranderingen hebben ook flinke impact. Daarom wordt het eerste jaar van dit nieuwe GLB een overgangsjaar, waarbij enkele versoepelingen zijn doorgevoerd. Zo kunnen de meeste boeren toch meedoen, is het uitgangspunt. En door hier expliciet over te communiceren hopen we dat boeren vertrouwen krijgen en ondanks onzekerheden toch de stap nemen en besluiten mee te doen.

In deze Kamerbrief wordt verder uitgewerkt om welke versoepelingen het gaat en hoe we daar uitvoering aan willen geven. In de kern: versoepeling van sanctieregime, boeren niet aanspreken op iets waarop ze niet hebben kunnen anticiperen, de instapeis voor de eco-regeling verlagen en meer tijd geven voor het bevestigen van aanvragen voor het ANLb en de eco-regeling.

Een aantal passages en hoofdpunten:

- "In het eerste jaar zullen bij het niet voldoen aan nieuwe voorwaarden of de nieuwe GLMC's in principe waarschuwingen worden gegeven, geen sancties. Dit geeft de kans te wennen aan het systeem. Daarmee hoop ik dat boeren met vertrouwen zullen gaan meedoen aan het GLB."
- Voor enkele voorwaarden voor de basispremie geldt een uitzondering (gewasrotatie, niet-productief areaal). Voor de eco-regeling gelden deze uitzonderingen niet. Om te voorkomen dat hier een negatieve prikkel vanuit

gaat, zijn een aantal instapeisen aangepast. Daardoor is het voor veel boeren goed mogelijk om in 2023 mee te doen.

- Tot in oktober kunnen boeren hun aanvraag nog aanpassen.
- “Omdat de aanpassingen in het GLB in een korte tijdspanne gerealiseerd worden, zal mijn ministerie in overleg met RVO treden om te kijken of er nog situaties zijn waar de late bekendmaking van de voorwaarden, de complexe samenhang van regels, of onjuiste registratie in de RVO-systemen voor niet-nakoming zouden kunnen zorgen. Indien die situaties er zijn wil ik in overleg met de sector kijken naar goede oplossingen.”
- Voor het ANLb gelden dezelfde aanpassingen in het sanctieregime.”
- Er is meer tijd voor het aanpassen van aanvragen, want: “Een complicerende factor is dat de ANLb-openstelling al is gestart en de collectieven nu werken aan een gebiedsaanvraag. Eind december 2022 sluit de openstelling en is een groot deel van het jaarlijks beheer ingetekend. Boeren hebben dan nog geen besluit genomen over bijvoorbeeld hun invulling van de ecoregeling. Daarnaast zijn de regionaal gedifferentieerde vergoedingen en de landschapskaart nu nog niet in detail beschikbaar. Deze hebben een grote invloed op de uitvoering van het ANLb. Dit brengt een grote verantwoordelijkheid met zich mee voor provincies en mijn ministerie. Ik heb daarom met provincies afgesproken om met mijn ondersteuning ruimte te bieden voor het aanpassen van aanvragen en het jaarlijks beheer, zodat nog tot volgend jaar zomer aanvragen kunnen worden bijgesteld.”

Datum

13 december 2022

Documentnummer

5172510

De belangrijkste wijzigingen na de besprekingen eind september 2022 met de Europese Commissie

1. Duurzaamheidsvereisten

Om in aanmerking te komen voor GLB-subsidie moeten boeren voldoen aan zogenaamde Goede Landbouw- en Milieucondities (GLMC's). Hierin zijn de volgende zaken aangepast:

- GLMC 4, het aanhouden van bufferstroken langs waterlopen. Deze bufferstroken worden op sommige plekken breder (3 in plaats van 2 meter). Er zijn uitzonderingen voor smalle percelen.
- GLMC 6, eisen voor een minimale bodembedekking, is aangescherpt. Voor zware klei is een eis opgenomen dat 80% van het bouwland bedekt moet zijn in een periode van zes weken tussen 1 augustus en 1 november. Die bedekking kan bestaan uit een gewas, gewasresten, stoppels en of mulchen (bodem bedekken met organisch materiaal). Een langere bedekking van de bodem draagt bij aan de biodiversiteit, met name voor overwinterende vogels.
- GLMC 7, gewasrotatie, is aangepast qua eisen, wat met name relevant is in Oldambt.
- GLMC 10, droge sloten, wordt toegevoegd. Hierin wordt gesteld dat langs droge sloten een bufferstrook van één meter gehandhaafd moet worden.

Hiermee sluiten de GLB-eisen aan bij de eisen vanuit het 7e Actieprogramma Nitraatrichtlijn en wordt de waterkwaliteit beschermd.

- Naar aanleiding van de oorlog in Oekraïne heeft de Europese Commissie voor 2023 uitstel van toepassing van GLMC 7 en 8 mogelijk gemaakt.

Datum

2. Ecoregeling

13 december 2022

In de ecoregeling zijn de volgende wijzigingen doorgevoerd:

Documentnummer

5172510

- De puntentoekening en vergoeding van eco-activiteiten is geactualiseerd en geoptimaliseerd, onder andere op basis van de inzichten van de praktijktoetsen en doorrekening.
- Aan biologische boeren en boeren in omschakeling naar biologische landbouw zal het niveau goud worden toegekend.
- De regiokaart is aangepast om zo een logische indeling op basis van een dominant bouwplan te bewerkstelligen.
- De eco-activiteit 'vezelgewas' is toegevoegd aan de ecoregeling.

3. Jonge boeren

De steun aan jonge boeren wordt versterkt. De top-up voor jonge boeren in inkomenssteun wordt niet verlengd maar uitgefaseerd. Jonge landbouwers, die nog onder het huidige GLB een top-up toegekend hebben gekregen en waarvan de vijfjaarsperiode nog niet is afgelopen, zullen in de nieuwe GLB-periode recht hierop blijven houden onder de nu geldende voorwaarden. De middelen die vrijvallen omdat de top-up wordt uitgefaseerd worden toegevoegd aan het budget voor de vestigingssteun aan jonge boeren. Deze vestigingssteun steunt jonge boeren die zeggenschap in het bedrijf hebben en een duurzaamheidsplan hebben opgesteld met een eenmalig bedrag van € 25.000.

4. Biologische landbouw

Het definitieve NSP zet in op uitbreiding van het areaal biologische landbouw in Nederland tot 6% in 2027. In het ingediende concept-NSP betrof dit 3,85%. Het nieuwe GLB stimuleert biologische landbouw via de ecoregeling en de conditionaliteit. Hier wordt invulling aan gegeven door de biologische sector als 'green-by-definition' te beschouwen voor de ecoregeling. Op deze manier komen biologische agrariërs automatisch in aanmerking voor de hoogste vergoeding van de ecoregeling (niveau goud). In het definitieve plan worden ook bedrijven die in omschakeling zijn als 'green-by definition' beschouwd. De biologische sector wordt in het definitieve plan uitgezonderd voor GLMC 7 (gewasrotatie) en kleine biologische bedrijven (≤ 10 hectare) worden uitgezonderd voor GLMC 8 (niet productief areaal). Bovendien wordt de biologische sector nadrukkelijker meegenomen in het Agrarische Kennis en Innovatie Systeem (AKIS) en bij de interventie productieve investeringen. In deze beide interventies wordt in de beoordeling van subsidieaanvragen extra belang gegeven aan subsidie verzoeken van biologische landbouwers. Tevens wordt via de samenwerkingsinterventie de mogelijkheid gecreëerd om de positie van de biologische landbouw in de keten te versterken.

5. Samenwerking

Een belangrijk doel van het nieuwe GLB is het ondersteunen van de transitie van het landelijk gebied. In samenspraak met de Europese Commissie is een aantal GLB-interventies gericht op samenwerking en het European Innovation Partnership (EIP) samengevoegd. Dit sluit beter aan bij het Nationaal Programma Landelijk Gebied en geeft technisch meer mogelijkheden bij de uitvoering.

Voorbeelden zijn de veenweidegebieden en overgangsgebieden N2000.

6. Dierenwelzijn

Indien een interventie betrekking heeft op de veehouderij, zal dierenwelzijn worden meegewogen via voorwaarden, doelen of selectiecriteria. Dierenwelzijn houdt in het borgen van goede voeding, goede omgeving, goede gezondheid, natuurlijk gedrag, positieve emotionele toestand en de intrinsieke waarde en integriteit van het dier. Dierwaardige veehouderijpraktijken worden onder meer bevorderd door binnen de investeringsregeling ruimte te bieden voor investeringen voor dierenwelzijns- en diergezondheidsverbeteringen op het gebied van onder andere huisvesting en diermanagement. In het definitieve NSP is dit aangescherpt door binnen het budget voor investeringen 5% te reserveren voor investeringen die dierenwelzijn bevorderen, zoals het vergroten van de beschikbare ruimte per dier.

Versoepelingen bij implementatie

Het nieuwe GLB gaat in per 1 januari 2023. Het definitieve NSP komt op een moment dat boeren hun bouwplannen voor volgend jaar veelal al hebben gemaakt. Dit zorgt voor onzekerheid bij zowel de boeren als de uitvoeringsorganisaties. Vooral de benodigde aanpassing van de ICT op de nieuwe situatie van de bufferstroken vraagt veel tijd van RVO, tot in februari. Er is met Rijk, RVO, provincies en vertegenwoordigers van de sector gezocht naar mogelijkheden om onzekerheden weg te nemen en deelnamebereidheid en daarmee het doelbereik van het GLB te vergroten alsmede ook de uitvoerbaarheid voor de uitvoeringsorganisatie.

Daartoe zijn de volgende besluiten genomen:

- De aanmelding voor de basisbetaling en ecoregeling zal eenmalig van 1 maart tot en met 15 mei via de Gecombineerde Opgave plaatsvinden. Voor het ANLb wordt de beschikkingsperiode verruimd en afgestemd op de aanmelding voor de ecoregeling.
- Om de instapdrempel in 2023 te verlagen (bijvoorbeeld voor boeren die hun bouwplan voor 2023 al rond hebben) wordt de instapeis voor de ecoregeling éénmalig aangepast voor biodiversiteit en landschap. Hierdoor wordt het voor meer boeren mogelijk in 2023 deel te nemen en ervaring op te doen, waardoor de deelname over de gehele GLB periode hoger kan liggen. Immers, indien bedrijven in 2023 niet kunnen voldoen, komen deze mogelijk niet terug in 2024.
- De korte voorbereidingstijd en de hierboven beschreven aanpassingen zorgen voor een grotere kans op administratieve fouten bij de aanvragers. Daarom wordt in 2023 een verlicht sanctieregime toegepast. Een boer kan immers niet gehouden worden aan eisen waarvan hij niet tijdig op de hoogte was. Hierdoor wordt door middel van controles wel vastgesteld wat

Datum

13 december 2022

Documentnummer

5172510

niet goed is geregistreerd, maar volgt daar in het eerste jaar niet altijd een sanctie op.

De interventies in het GLB-NSP op een rij

I De Groenblauwe architectuur, GBA, van het GLB

a. Basispremie indien wordt voldaan aan Goede landbouw- en milieucondities (GLMC)

<https://www.rvo.nl/onderwerpen/het-nieuwe-glb-de-conditionaliteiten>

1. Oppervlakte blijvend grasland gelijk houden
2. Veenweiden en wetlands beschermen
3. Stoppels niet verbranden
4. Bufferstroken langs waterlopen
5. Erosie tegengaan
6. Bodem minimaal bedekken
7. Gewassen op bouwland roteren
8. 4% van uw bouwland niet-productief laten
9. Ecologisch kwetsbaar blijvend grasland beschermen

b. Toeslag op basispremie indien tenminste 250 punten voor een bedrijf met 50 ha bouwareaal als voorbeeld.

<https://www.rvo.nl/onderwerpen/glb/het-nieuwe-glb/eco-regeling>

Datum

13 december 2022

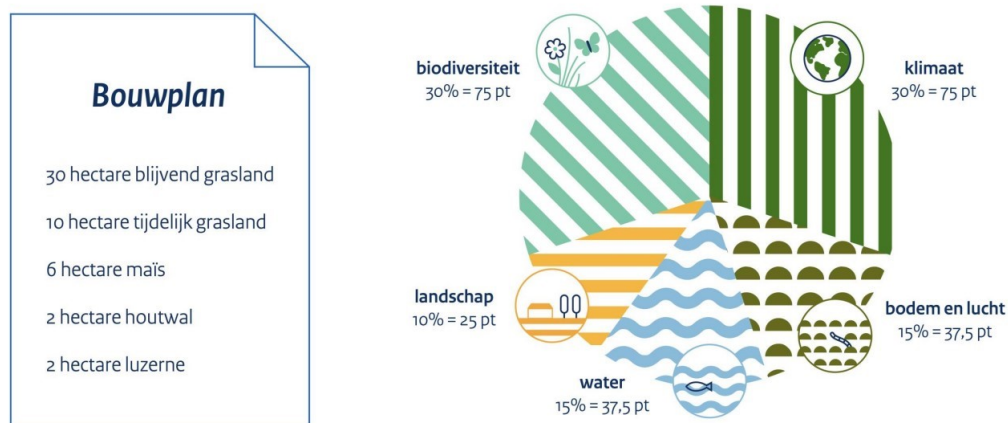
Documentnummer

5172510

Voorbeeld

Bereken uw vijf doelen

U heeft in totaal 50 hectare land. Dan is uw instap-eis* 250 punten. Dit totaal verdelen we over 5 doelen.



De percentages zijn een indicatie, deze verdeling verschilt per regio

Categorieën vanuit de puntentotalen met verschillende toeslagbedragen per categorie: goud (biologische en omslagmakende boeren), zilver en brons met laagste bedrag.

c. ANLb. Door beheeractiviteiten werkt een boer aan een betere biodiversiteit op en naast landbouwgrond. Ook beschermt en herstelt een boer de bodem- en waterkwaliteit. In het nieuwe GLB blijft het ANLb voor een groot deel gelijk aan het

ANLb van nu. Wel komen er meer middelen bij, zoals nieuwe beheeractiviteiten of meer budget voor het uitvoeren van activiteiten. Ook het aantal hectare voor ANLb kan groeien van 100.000 naar 130.000 hectare. Een deelnemer van een collectief krijgt subsidie uit het ANLb. Alleen collectieven kunnen de subsidie aanvragen. Een collectief bestaat uit agrariërs en andere grondgebruikers. Zij gaan in een bepaald gebied aan de slag met beheeractiviteiten. Ze leggen bijvoorbeeld foerageergebieden aan voor vogels of beheren landschapselementen, zoals een bomenrij of poel. In het nieuwe GLB zetten we extra in op water- en klimaatmaatregelen.

Datum

13 december 2022

Documentnummer

5172510

II Niet-grondgebonden interventies van het GLB-NSP die met provinciale openstellingen zullen worden uitgevoerd

<https://www.toekomstglb.nl/regelingen-en-instrumenten>

- d. Productieve en niet-productieve investeringen voor boeren voor bedrijfsmodernisering (denk aan preciselandbouw, robotisering, eiwittransitie, omslag naar natuurinclusief) en verduurzaming (denk aan Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW), investering voor onder meer waterkwaliteit)
- e. Kennis en innovatie voor de landbouwtransitie voor grotere groepen boeren, voor subsectoren en samenwerkingsverbanden
- f. Samenwerking voor integrale gebiedsplannen en projecten: een mix van voorgaande interventies
- g. Samenwerking in LEADER verband, bottom-up projecten voor plattelandontwikkeling, water- en klimaatdoelen
- h. Herinrichtingsprojecten voor natuur en water voor terreinbeheerders en onder meer Waterschappen (denk aan vispassages, beek- en kreekherstel, vernatting, bodemverrijking, natuurherstel, landschapswaarde)

Communicatie over het GLB/NSP

Communicatie over het GLB/NSP loopt al. Afgelopen zomer hebben [informatiebijeenkomsten](#) boeren met een grondgebonden bedrijf en voor belanghebbenden plaatsgevonden in Noord-Brabant. Nu het definitieve NSP bekend is wordt er ingezet op snelle en heldere communicatie over het NSP. Op de [website van RVO](#) staat de actuele informatie over het NSP en de regelingen en waar mogelijk ondersteund met visuele middelen. Daarnaast zal er begin november een basisversie van de simulatietool beschikbaar zijn zodat met de ecoregeling systematiek geoefend kan worden. Deze versie van de tool bevat nog geen koppeling met de eigen bedrijfssituatie (o.a. bufferstroken en landschapselementen) en ook zijn recente wijzigingen in het NSP slechts beperkt verwerkt. In de periode tot begin februari streeft RVO ernaar steeds nieuwe versies beschikbaar te stellen die een completer beeld gaan geven van de wijzigingen in het NSP. Bij elke nieuwe versie wordt inzichtelijk gemaakt welke onderdelen nog niet in de versie van de simulatietool zitten en op een later moment worden toegevoegd.